

HJÆLPEMIDLER

A. Giry: Manuel de Diplomatie. Burt Franklin: Bibliography and Reference Series 85. New York u.å.

Diplomatikken har siden 1894, da Girys håndbog udkom første gang, udviklet sig til en mere historisk orienteret videnskab med et bredere arbejdsfelt og en videre horisont, især gennem den diplomforskning, der er foregået ved Institut für Österreichische Geschichtsforschung. På den snævrere, beskrivende diplomatiks område er Girys bog, som nu er udsendt i fotografisk genoptryk, stadig standardværket med sin detaljerede og dog overskuelige fremstilling.

Nanna Damsholt

Veli Kolari, Jarmo Suonsjur'ja (Avt.-sost.): Polištšeskaja istorija skandinavskih stran i Finljandii v XIX i XX vekach. Ukazatel' literatury na ruskom jazyke. Institut polištšeskoj istorii, Universitet v Turku. B: 3.

Veli Kolori, Jarmo Suonsyrjä (Comp.): Political History of the Scandinavian Countries and Finland in the 19th and 20th Centuries. A Bibliography of Literature in Russian Language. Institute of Political History, University of Turku. B: 3. Tampere, Kirjapaino Sanan Tie, 1973. 238 s.

Bibliografien indgår i en serie, der er under udgivelse af Institut for politisk historie i Turku. Tidligere er udsendt bibliografier om engelsk, fransk, tysk og svensk litteratur om Finlands politiske historie i det 19. og 20. årh. Det nu udsendte bind i serien afviger således fra de foregående derved, at det også dækker Sveriges, Norges, Danmarks og Islands politiske historie.

Ved udarbejdelsen af bibliografien har forfatterne støttet sig til de righoldige samlinger af russisk litteratur i Universitetsbiblioteket i Helsingfors, der besidder en praktisk taget fuldstændig samling af russisk litteratur om Finland for perioden 1809–1917 (på grund af pligtaslevering fra de russiske bogtrykkere til biblioteket). For perioden efter Finlands selvstændighed, hvor Universitetsbiblioteket ikke er så velforsynet, har man benyttet de store sovjetiske bibliotekers samlinger. En tredje kilde (den mest givtige) har været russiske og sovjetiske bibliografier.

Titlen angiver allerede en del af bibliografiens begrænsning: kun litteratur om den politiske historie er medtaget. På den anden side har man dog defineret dette begreb ret bredt og således medtaget generelle historiske fremstillinger, selv om disse måske ikke omhandler egentlig politisk historie. En anden begrænsning fremkommer ved, at man ikke har medtaget avisartikler. Litteratur, udkommet efter 1970, er ikke fortegnet.

For historikere med interesse for Skandinaviens nyere og nyeste historie, eller med interesse for russisk/sovjetisk historiografi er bibliografien en yderst velkommen hjælp. Mange titler præsenteres her, som enten ville være blevet ukendte eller kun med megen møje gravet frem af de enkelte forskere. På den anden side må man erindre sig udgiverens bemærkninger i forordet om, at bibliografien ikke gør krav på at være fuldstændig, heller ikke inden

for de definerede rammer. Man kan i øvrigt iagttage en del inkonsekvenser m.h.t., hvad der er medtaget og udeladt. Afhandlinger om den kooperative bevægelse medtages i nogle tilfælde (se nr. 2071 og 2970), mens de i andre tilfælde er udeladt uden indlysende begrundelse. En fremstilling af det islandske politiske system er medtaget (nr. 3172), mens en tilsvarende bog om Danmarks politiske system er udeladt (Morgunov og Malin, Gosudarstvennyj stroj Danii. Moskva 1962). Fra et samleværk om nutidige udenrigspolitiske problemer er medtaget en forskningsoversigt vedr. skandinavisk historieskrivning om Sovjetunionens udenrigspolitik under Den II verdenskrig (nr. 7), mens en historiografisk afhandling om historieskrivningen i Skandinavien i nyere tid (dvs. op til 1917) fra et historiografisk samleværk er udeladt (Istoriografija novogo vremeni stran Evropy i Ameriki. Red. B. G. Veber, I. S. Galkin m.fl. Moskva 1967. Heri findes en afhandling af A. S. Kan).

Til gengæld fortegner bibliografien f. eks. kapitler fra memoirer, hvis disse omhandler Skandinaviens eller Finlands historie. Værket er forsynet med et nyttigt indeks, der fortegner både afhandlingernes forfattere og de personer, der måtte figurere i titlerne.

Bent Jensen

ALMINDELIG HISTORIE

Thomas S. Kuhn: Videnskabens Revolutioner. På dansk ved Knud Haakonsen.

Forord af oversætteren. Fremads Samfundsvidenskabelige serie. København, 1973. 288 s. 39,75 kr.

I sin bog, hvis første udgave kom i 1962 under titlen »The Structure of Scientific Revolutions« fremsætter Thomas Kuhn, professor i videnskabshistorie ved Princeton University, sit allerede klassiske bidrag til forståelse af naturvidenskabernes natur og historie. Den foreliggende bog er en oversættelse af 1969-udgaven, i hvilken Kuhn tilføjede et efterskrift, som indeholder vigtige definitoriske stramninger og en kort diskussion af indvendinger, som hans teori havde foranlediget. Den danske oversættelse indeholder desuden en klar og nyttig indledning af Knud Haakonsen, der placerer Kuhn i et videnskabsfilosofisk perspektiv.

Efter Aristoteles betragtede videnskaben en sten, der svingede i en snor, som et legeme, der var ved at foretage et fald under modstand. Galilei »opdagede«, at der i stedet var tale om et svingende legeme, som gentog næsten den samme bevægelse i det uendelige: et pendul. Var der her blot tale om en ny fortolkning af en foreteelse, som var givet en gang for alle? Kuhn's point er det, at Galilei så et helt nyt fænomen, som ikke havde eksisteret før. Aristotelikeren og Galilei fik ganske vist den samme visuelle stimulus. Det videnskabelige fremskridt består imidlertid ikke så meget i nye fortolkninger af stimuli, som det består i en ændring af den baggrund, hvorpå fænomenet er aftegnet og hvorfra det anskues. En fortolkning foregår ikke i det tomme rum eller i et rent sprogligt system, men sker i forhold til teoretiske sammenhænge, tidligere erfaringer og tidligere praksis, som kendetegner den videnskabelige gruppe, som